

Zas Latweefchu draugs.

1841. 27 Nowbr.

48ta lappa.

Z a u n a s s i n n a s.

Is Peterburges. Augsti zeenigs Keisers schezligâ prahâ tâ patt wez-
jam Mahlpils mahzitajam, basnizas=teefas rahtam Ageluch eefsch Wid-
semmes, kâ arri Nerretes mahzitajam Wagner eefsch Kursemmes to fa-
wadu gohda=sihmi, ko nosauz to Stanislawas=krustu no Zschas kahreas, irr
dahwinajis, lai nehfa pee kruhts.

Diskâ Kreerou semmê, Nehsanes gubbermenti, tannî aprinkî, ko fauz Scha-
poschok, pee labbas mallas tahs uppites Uhda Zschâ September semme breefmi-
gi fahze trihzeht, un prohti: — kâ laudim schkutte, — zaur 5 stipreem gruhdeeneem
semmes eefschâ, kas wiffi no wakkara puffes nahze un us rihta puffi aisgahje.
No semmes eefschas farkana warrena leefma isfittahs ahra un gahje,
no weefula dsichta un gluschi isfkattidamees kâ leels ugguns stabs, labbu strehki
apfahrt un nodedsinaja wiffu, kas ween tur auge. Pa scho brihdi debbes tannî
mallâ bija ittin skaidra, bet gaisf miglains; siltuma mehns paschâ pawehni pa-
rahdija zotu kahretu. Kad diwas deenas bija pagahjuschas, tad usnahze stiprs
pehrkons ar leetu; bet kad wehl diwas deenas pagahje, tad jau fahze salt un snige.

Is Rihges. Pagahjuschâ zettortdeenâ pehz puffdeenâs tē us Benken=fal-
las gohdigu wezzaku behrnisch no 5 gaddeem, tik ar krekliau apgehrbis, un
mahte ne sinnoht, isgahje no istabas ahra us kehki, kur tiklai mas kwehlainu
ohglu atraddahs. Deews sinn, zaur ko notikke, ka tatschu kreklis eedeggahs.
Zau weenâs leesnâs behrns isfrehje laukâ un tur nomettahs semmê. Mahte,
zaur lohgu redsedama to nelaimi, tezzeja ahra, noplehse kreklu behrnam noht;
bet schis jau tik breefmi gi bija no swillis, ka ohtrâ deenâ pa wiffam ais-
migge.

Is Werrowas aprinka. (13 Nowbr.) Raut jel tok eefsch zeitungahm
ar ween to fluddinatu, kad atkal kahds zilweks zaur brandwihnu aisgahje! Zo gan
warr buht, ka daschs, kas wehl ne pahreleku palaidahs, zaur to atgreesstohs, bailo-
damees no nahwes, un tahdam negantam dschreenam pa wiffam atfazzitu. Waija-
dsetu arri pee teefahm katru zilweku, kas kahdu nedarbu peedsehruschâ prahâ padar-
rijis, dimfahrtigi strahpeht: pirmâ kahrtâ par to, ka peedsehrahs, ohtrâ kahrtâ par
to nedarbu. — Tannî frohgâ, kas tē appaksch Pelwes mahzitaja=muischas, nu
jau pahri mehneschus ne mas wairs brandwihna ne isdohd. Raut jel arri

zitti fungi mahzitohs tà patt darriht, wiffwairaf eeffch pilsfehtahm tahs fahrdina-
fchanas weetas pamafinahr; jo wehl retti fahds no muhfju Zggauuu femneekem no
pilsfehtahm pahrnahr ne eedsehrees.

Is Nisputtes, Kursemmê. September mehneschâ tur tanni nammâ,
fur fungi balles turr, tahs leelakas istabas greefti eegahfahs. Nams zaur
to warren' isposhtihis, un arri gan daschs zilweks irr nahzis fahdê.

Is Dihnaburges. Dshwoja tur dokters, kas leekai dserfchanai bija pa-
deweas un zaur to beidsot palikke itt kâ traks. Schinnî sawâ trakkumâ winsch
fahdâ deenâ dselses atflehgu eerihje, kas pahri zoffu bija gaxxumâ. Pehz
tam wehl tschetras deenas dshwoja, ehdsams un dserdams, bet peeftâ nomirre.
Zitti dokteri winnam pehz nahwes usgreese faklu un tur patt rihklê to atflehgu
atradde.

Is Kopenhagenes pilsfehtas, Dahnu semmê. Tanni zeemâ, fo
fauz Hesselhoe, dshwo Dahnu femneeks, Jirgen Nihlsen wahrâ, tas taggad ma-
fchihni irr isgudrojis, kas weenâ laikâ usaxx, eefehj, trefnumu us-
mett, ezze un norulle. Wiffa maschihne naw leelaka, ne kâ 7 pehdas plat-
ta, un diwi sirgi to weegli deefgan warr aismilkt.

Is Berlihnas. Ne zil taht no turrenes, tanni pilsatâ, fo fauz Schar-
lottenburg, preefsch pahri neddelahm darbawihra feewa, gribbedama aukstâ lai-
kâ filditees, eededsinaja us telleeku jeb schfihwi labbu teefu spirtus; bet
leefmas ahtrumâ winnas drehbes pahrnehme un winnu tif lohti apswilli-
naja, ka winna pehz dokteru dohmahm gan wairs dshwotaja ne buhs.

Wehl is Pruhfchu semmes. Strahdaja 10tâ November eeffch Loh-
burges pilsfehtas diwi jummeju meisteri pee basnizas tohrna galla, kas 80
lihds 90 pehdas irr augsts. Abbi kohpâ scho darbu par lehtu naudu bija us-
nehmuschees, bet gribbedami fo pataupihht, few steekes taifijufchi no
wahjeem kohkeem, un sewischi weenu balke nehmuschi, kas no faufa, eepui-
fcha preedes kohka bija. To ar dehleem bija aplikufchi un tam fahpuschi wirfâ;
bet tas appaksch winnu fahjahm saluhse, un tà winni lihds ar leelu pulku ste-
ku nokritte semmê. Weens, Mezner wahrâ un kam 7 behrni palikke paktat,
bija us weetas noht; ohtrs, Fuhrman wahrâ un kam 6 behrni, few laufsija
fahjas, rohkas un drihs wiffus fahnkaulus, un teefcham dshwotajs arri ne buhs.

Pee Magdeburges pilsfehtas, kas arri Pruhfchu semmê, 8tâ November
waffarâ jauka retta debbes-sihme parahdijahs. Kad ap pulksten 10 stiprs pehr-
fons bija ruhjis, warrens leetus nolihjis, un debbes pa waffara puffi atskai-
drojufees, tad branga mehnes-warra wihkfne pahr 6 lihds 7 minutehm pee
debbs parahdijahs, un prohti: ittin flaidri. Mehnes, jau drihs buhdams augohs,
stahweja tif semmi, ta debbes sihme gluschi kâ leela weffela stihpa isfkattijahs.

Is Kahrtsruhe, Bahdenes walsti, Wahzsemmê. 13tâ Septem-
ber ne taht no turrenes pee ta zeema Werbach noezeja femneeks, ihstems goh-
da-wihrs, wezzas atraitnes weenigs dehts, famu apsehtu lauku pehrkona laikâ.
Sibbens winnu nospehre; bet ar tif warrenu spehku, ka winnam arri drihs wif-
fas drehbes pa gabbaleem noplehse, un winnam galwu semmei tif dsilli eedsinne,

ka ir mattinsch wairs ne bija ahrâ. Pee peeres wiannam diwi zaurumi bija eesperti, kas isffattijahs gluschi kâ ar urbekli eurbti. Winna mahsi, kas tohs wehrschus ezzefta preekschâ waddija, sibbens arri mette pee semmes, bet ta drihs pamohdahs. Wehrschem zitta skahde ne notikke, ne kâ winneem affins pa nahsint un ausim sahze tezzeht. Peezpadsmic sohkus no schahs weetas stahweja wehl ohers wihrs, ir to sibbens mette pee semmes.

Is Minkenes pilsata, Baiëru walsti, Wahz' semmê. (4 Nowbr.) Baiëru Fehninsch taggad irr aisleedsis, lai ne weenu zilweku, kas spittatds mirst, ne paglabba agraki, pirms tee swehrinati mirzonu usluhki winnu pa diwahm reisahm apffattijuschki un pirms kahds gudrs dokters wiannam papehdu ar nasi pahrgreesis un labbi peeraudsijsis, woi ne wehl atdsihwo. Jo, kâ muhsu laikâ wiffi dokteri teiz, pamirruschi zilweki atkal nahsoht pee jehgas un zitti arri pa wiffam atdsihwojohht, kad winneem papehdu eegreesch. — Pehz schahs Fehnina pawehleschanas arri wiffseem doktereem, kurreem schis darbs peekriht, un kas to pastrahdajohht kaut kahdu jaunu gudribu pee mirroneem useet woi noman-na, nahkabs, pahr to tuhlin sawai teesai sinnu laist, ka warroht pehz gadda laika no pascha Fehnina pusses nospreest, woi waijadsehs tahdu paschu pawehleschana arri islaist pahr wiffu walsti, woi ne.

Is Parishes. Zur daschâs mallâs us eelu stuhreem brihscham redseja drikketas lappas peelippinatas, ar ko schahdi tahdi zilweki laudis usfauze, lai jel atstahjohht sawu tehwu semmi un eijohht us Widdus-Ameriku, fur effohht firtaki un dauds labbaki ne ween preeksch dischlereem, timmermanneem un jitteem ammatneekeem, bet arri fewischki preeksch semneekeem. Un atraddahs mulku deesgan, kas to tizzeja. Bet weens sinnams lungs, kas tur to zeitungi, kam wahrds: "le globe," sagahda, pahr scho leetu fluddina tâ: "Mehs no Deewa pusses wiffus sawus lassitajus luhdsam, lai jel ne tizz tahdas wiltigas wallodas, ka winnâ puffê juhtras effohht labbaki; mehs, tur to semmi wiffzaur' labbi sinnadami, apsohlamees, katram zilwekam, kas padohmu pee mums meklehs, skaidru sinnu pahr wiffahm Widdus-Amerikas semmehm doht. Bet pa scho starpu mehs ne mittefimees fluddinaht, ka tee 4—500 nelaimigi zilweki, kas preeksch gaddeem, turp aiseijohht laimi un mantas mekleht, juhtrâ nosihkuschki, wehl taggad tanni juhmallâ Swahze-kualko, pee semmes gull ne aprakti.

Is Skottu semmes. Schahs semmes likkumi gan wiffseem zilwekeem aisleeds, pa swehtdeenu ko pahrdohht; tatschu ne fenn weens bekkeris eeksch winnu wiffleelakas pilssehtas Edinburges drihksteja swehtdeenâ kahdam behnam karraschas par weenu paschu mahrfu pahrdohht; bet teefa, to dabbujuse sinnaht, nospreede, lai bekkeris par to 6 rublus sudr. makfa par strahpi, un bes tam wehl 18 rubl. f. preeksch teefas paschas.

Is Tabris pilssehtas, Perseru semmê. Mums schinnî widdû wiffu zauru waffaru tahds karsts, faufs laiks bija, ka no semmes augteem it ne kas ne tilke. Nahze ptauschanas=laiks, kad wiffa pasauke tâpatte no saweem sweedreem kahdu labbumu sakrahj, bet mums Deewam schehl ne bij ne ko ptaut, ne ko sakrahht. Sinnams, bads un behdas bija klahht. Laudis isdewe sawus loh-

pus un wissu sawu padohmu, kad tik mas ween sawu dschwibu warretu zauri wilft. Utraddahs arri tahdi tehwi un mahtes, kas sawus behrnus us tirgu nowedde un par naudu isdewe. Kad winnus prassija, ka winni warroht no saweem behrneem schirtees, tad winni sazzija: Labbat' lai behrni dsihwo sweschu-ma, ne ka pee mums baddu mirft. — Kreewu Feiseram, kad to dabbuja dsirdeht, prahat' schahwehs, ka laikam schee behrni, kas kristiti, nahlschoht Muamedanexu rohkas un pee Muamedanexu tizzibas; un wapsch nosuhrija sinnamus wihrus, un lifke teem Muamedanexem tohs behrnus atkal atpirkt par dahrgu naudu. La nu jau kahdi 500 behrni Muamedanexem atpirkti. — Lai Deews schelligam Feiseram ar meeru un wesselibu atmakfa. r.

(Pee 44tas lappas peederr pussbohgens par pawaddoni, kur atrohdbahs: 1) Jauna sinna pahr Eirsas un Wellanes draudschu bihbeles swestkeem; 2) Sahkama pufse no ta stahsta, ka gauschi pirmâ laikâ tohs kristigus zilwekus tizzibas deht waijaja; un 3) Dseefmas: Behrna rihta dseefmina, un Dseefma, Deewa wahrduß beidscht basnizâ. — Pee 45tas lappas arri pawaddons no pussbohgena, kur atrohdbahs: 1) Erihs lihdsibas; 2) Weidsama pufse no tahs sinnas, ka ar mahzishanu eet Gwahjahna-semme; un 3) Dseefmas: Deews wiffur klacht, un Eirds-staidra un pateefiga Deewa-zeenishana. — Pee 46tas un 47tas lappas peederr pawaddons no wessela bohgena, kur eefschâ: 1) Jauna sinna, ka Albahneseru-semme taggad tohs kristigus zilwekus isnihd; 2) Eschetras lihdsibas; 3) Weidsama pufse no ta stahsta, ka gauschi pirmâ laikâ tohs kristigus zilwekus waijaja; un 4) Dseefma pahr nelahdsigu peederschanu.)

Sinna, zil naudas 26. November-mehn. deenâ 1841 eefsch Rihges makfaja par daschahm prezzehm.

Par	Makfaja:	Sudr. nauda.		Par	Makfaja:	Sudr. nauda.	
		Rb.	kr.			Rb.	kr.
1	pohru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1	60	1	pohdu (20 mahrzineem) wasku	7	—
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1	20	—	tabaka	—	65
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	3	—	—	kweessta	2	60
—	ausu	—	75	—	dselses	—	75
—	firru	1	60	—	linnu, frohna	2	—
—	rupju rudsu = miltu	1	70	—	brakka	1	80
—	bihdeletu rudsu = miltu	2	30	—	kannepu	—	90
—	bihdeletu kweeschu = miltu	4	—	—	schlichtu appinu	2	—
—	meeschu = putrainu	1	80	—	neschlichtu jeb prezzes appinu	1	—
—	eefala	1	20	—	muzzu filku, eglu muzzâ	7	50
—	linnu = sehklas	2	50	—	lasdu muzzâ	7	75
—	kannepu = sehklas	1	50	—	smalkas fahls	4	—
1	wesumu feena, 30 pohduß smaggu	3	—	—	rupjas baltas fahls	4	40
barrotu	wehrschu galku, pa pohdu	1	—	—	wahiti brandwihna, pussdegga	12	—
				—	dimdegga	15	50

Lihds 25. Nowbr. pee Rihges irr atnahkschi 1218 kuggi un atsbraukuschi 1249.

Drihw drikkelt. No Widssemes General-gubbernementes pufses; Dr. C. C. Napierksy.